

عنوان مقاله:

تحلیل مقایسه ای مولفه های تاریخ نگاری در تاریخ دیاربکره و عالم آرای امینی با تکیه مسئله تقدیرگرایی

محل انتشار:

تاریخ نگری و تاریخ نگاری، دوره 29، شماره 23 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسنده:

مسلم سلیمانی یان - استادیار گروه تاریخ دانشگاه ایلام

خلاصه مقاله:

فهم وقایع تاریخی بدون شناخت اندیشه ای که در پس رویدادها نهفته است، امکان پذیر نیست. این نوع نگرش منوط به فهم دانش و بینش مورخ است و شناخت واقعه تاریخی بدون شناخت نظرگاه مورخ، غیرممکن است. تاریخ نگری و گرانیگاه فکری دو مورخ ابوبکر طهرانی و فضل الله روزبهان خنجی که در دوره حساسی از تاریخ ایران می زیسته اند و بر همین اساس برداشت های تاریخی خود را بیان کرده اند، نیز تابع همین قاعده است. در همین جهت، نوشتار حاضر سعی بر آن دارد تا تاثیر تاریخ نگری و خاصه بینش تقدیرگرایانه هر دو مورخ را با رویکردی قیاس گونه در نگارش کتاب دیاربکره با عالم آرای امینی تبیین نماید. بنابراین سوال پژوهش این است که رویکرد کلامی و نگرش اعتقادی ابوبکر طهرانی و فضل الله روزبهان خنجی در پردازش تاریخ و تفسیر دگرگونی های تاریخی در پرتو مشیت الهی چه تاثیری داشته است. البته این مسئله با توجه به بازتاب رویکرد مشیت گرایانه هر دو مورخ در شیوه نوشتاری و با در نظر داشتن دگرگونی های تاریخی عصر آنها بررسی می شود. حاصل پژوهش که با رویکرد توصیفی تحلیلی انجام شده حاکی از این است که ابوبکر طهرانی همانند خنجی، البته در مقیاسی وسیع تر، تقدیرگرایی را در تحقق تاریخ مهم پنداشته و در برداشت تاریخ نگارانه خود از اوضاع حاکم بر قرن نهم این مهم را منظور کرده است. از این رو جبرگرایی، اراده مطلق خدواند در سرنوشت انسان، ناتوانی و زبونی انسان در هستی و آفرینش، غایت گرایی و تفسیر خطی تاریخ مهمترین مولفه های تاریخ نگاری در تاریخ دیاربکره و عالم آرای امینی هستند که همگی در ذیل بینش تقدیرگرایانه دو مورخ قابل کشف و فهم هستند.

کلمات کلیدی:

تاریخ نگاری، دیاربکره، عالم آرای امینی، مشیت الهی، فرمانروایان آق قویونلوها و قراقویونلوها

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1009461>

